

Risør kommune
Postboks 158
4952 RISØR

Deres ref.
2016/447/HRO

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/17125

Dato
21.02.2018

Uttalelse til melding om oppstart av revisjon av reguleringsplan for Risør sentrum

Vi viser til oversendelse fra Risør kommune datert 28.10.2017 med melding om påbegynt reguleringsplanarbeid for Risør sentrum. Vi viser videre til at Fylkesmannen er gitt utsatt høringsfrist i saken til 23.2.2018, jf. e-post mottatt 14.2.2018.

Formål og planstatus

Planarbeidet innebærer en revisjon av gjeldende reguleringsplan for Risør sentrum vedtatt 22.10.1991. Formålet med planen er å utforme tydelige bestemmelser som skal ivareta både byutvikling og bygningsvern. Planområdet utvides sammenlignet med gjeldende plan, blant annet for å inkludere areal for en fremtidig steinmolo. Utover bygningsvern og å sikre gode rammevilkår for byutvikling og næringsliv, pekes det på at planarbeidet også skal vurdere gode boligområder, møteplasser, parkering, grøntområder, sikring av gamle ferdselsveier, brannsikring, nedgravde søppelanlegg mm.

Innspill fra Fylkesmannen

Klima

Arbeidet for å redusere klimagassutslippene og tilpasse seg klimaendringene er et høyt prioritert område i 2018. "*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*", vedtatt 12.6.2015, gir blant annet forventninger om at kommunene skal planlegge attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder spesielt. I denne sammenheng viser Fylkesmannen til at blant annet maksimale parkeringsnormer og krav til normer for sykkelparkering viktige virkemidler som bidrar til å redusere bilbruk. Det fremgår av oppstartsmeldingen at Risør kommune, gjennom sin parkeringsplan, har hatt et stort fokus på parkeringsutfordringer i sentrum og at resultatet av dette planarbeidet skal innarbeides også i sentrumsplanen.

Fylkesmannen mener det er et meget fornuftig plangrep å vurdere endringer i parkeringsstrukturen i sentrum gjennom det nå oppmeldte planarbeidet. Fylkesmannen vil anbefale at kommunen stiller strenge maksnormer for parkering i sentrum og at det i større grad legges til rette for gode og hensiktsmessig plasserte sykkelparkeringsplasser og at det legges opp til lademuligheter for ladbar motorvogn på minimum 6 prosent av plassene i det enkelte parkeringsområde, jf. FOR-2016-03-18-260 *Forskrift om vilkårsarkering for allmennheten og håndheving av private parkeringsreguleringer* (parkeringsforskriften) § 35.

CEMASYS.com AS har på oppdrag fra Kristiansand kommune og Regionplan Agder 2020 utarbeidet klimaregnskap for Agderfylkene med tall for 2015. Tallene for Risør viser at veitrafikk står for rundt 75% av de direkte klimagassutslippene utenfor kvotepliktig sektor, noe som betyr at tiltak for å begrense utslippene fra veitrafikken vil være viktige fremover. Rapporten viser også at innfasing av biodrivstoff og elektrifisering av bilparken ikke går fort nok, og dermed at reduksjon i transportarbeidet må til for at utslippsmålene i tråd med Norges forpliktelser med EU skal kunne nås. En helhetlig tilnærming til utvikling av Risør sentrum som et trygt og attraktivt område for gående og syklende, vil kunne utvikle Risør i en mer klimavennlig retning. Samtidig vil en slik utvikling også fremme folkehelsen.

Fortetting

Det fremgår av oversendelsen at fortetting er et tema som skal vurderes i det videre planarbeidet. Fylkesmannen er i utgangspunktet positiv til en fortetting i sentrumsnære områder, men vi vil understreke at kommunen i slike saker må ha et særlig fokus på nærmiljø og bokvalitet; både å bevare kvaliteter, men også tilføre nye kvaliteter til nærmiljøet slik at folkehelsen fremmes. Nærmiljøet omfatter både fysiske og sosiale forhold og samspill mellom mennesker. Det er viktig å utvikle gode byromsnettverk slik at folk får tilgang til nye spennende områder i sitt nærområde og til grøntområder som kan brukes til lek, mosjon eller annet opphold. Vi minner i den anledning om idehåndboken fra 2016 utgitt av KMD; "*Byrom- en idehåndbok*".

Barn og unge

Fylkesmannen vil minne om de plikter kommunen har i forhold til barn og unge. Plan- og bygningsloven § 1-1 femte ledd krever at hensynet til barn og unges oppvekstvilkår ivaretas i planleggingen. Det vises også til rundskriv T-2/08 Om barn og planlegging, del 1 Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (RPR). De nasjonale mål er å sikre barn og unge et godt oppvekstmiljø, samt å styrke barn og unges interesser i planleggingen.

FNs barnekonvensjon sier bl.a. at «*barn har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og barnets meninger skal tillegges vekt*». Det er derfor viktig at planprosessen organiseres slik at synspunkter fra barn som berørt part kommer fram og at ulike grupper barn og unge gis anledning til å delta. Oppstartsmeldingen skisserer et godt opplegg for medvirkning med hensyn til politisk medvirkning og deltakelse fra berørte lokale lag og foreninger samt aktuelle statlige og regionale instanser. Vi savner imidlertid at det fremgår konkret hvordan barn og unge skal involveres i prosessen utover at barnerepresentanten deltar i planarbeidet. Vi minner om at planbeskrivelsen må omtale medvirkning som en del av planarbeidet, samt resultatene av barn og unges medvirkning. Det er viktig at barnas representant kommer tidlig inn i planprosessen for å sikre barn og unges interesser.

I nærmiljøet skal det finnes arealer hvor barn og ungdom kan utfolde seg og skape sitt eget lekemiljø tilpasset forskjellige årstider og forskjellige aldre, jf. RPR punkt 5 bokstav b. Arealene skal ha gode sol- og lysforhold og være sikret mot støy, forurensning og annen helsefare, jf. RPR punkt 5 bokstav a. I oppstartsmeldingen fremgår det at planarbeidet skal ha fokus på å oppnå gode møteplasser og grøntområder. Det skal videre sees på om det er mulig å utvikle noen områder slik at disse blir mer attraktive for ungdom og i denne sammenheng

nevnes torget spesielt. Fylkesmannen mener dette vil kunne være et godt plangrep for å sikre barn og unges interesser, og vi ber derfor om at kommunen, gjennom formål og bestemmelser i reguleringsplanen, sikrer gjennomføring av nødvendige tiltak for å gjøre torget attraktivt og til et trygt og godt sted å være. Vi minner forøvrig om at det ved omdisponering av areal som er i bruk til lek skal skaffes fullverdige erstatningsareal, jf. RPR punkt 5 bokstav d.

Nedgravde søppelanlegg

Det fremgår av oppstartsmeldingen at Risør Bystyre har vedtatt at de ønsker en renovasjonsløsning med nedgravde søppelanlegg i Risør sentrum fremfor en løsning der hver bolig har egne søppeldunker. Et slikt nedgravd søppelanlegg vil medføre en estetisk forbedring samtidig som det kan være gunstig for å forebygge brannspredning og luktplager. Slik Fylkesmannen vurderer det, vil det være fornuftig å organisere enhetlige løsninger for husholdninger og øvrige virksomheters avfall under ett, for å minimere kjøring av renovasjonsbiler i gatene. Vi minner også om at det i by- og tettstedsområder og rundt kollektivknutepunkter bør det legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, og tilrettelegging for gange- og sykkelbruk. «Beinveier» og andre snarveier må således ikke sperres eller forringes.

Fylkesmannen er ikke kjent med hvorvidt Risør kommune allerede har valgt prinsippstype for nedgravde containere. Vi vil likevel gjøre oppmerksom på et prosjekt gjennom framtidens byer som er utført i Stavanger sentrum; <https://www.arkitektur.no/klimavennlig-renovasjon-i-sentrum?pid1=268239>. Her er det blant annet prøvd ut nedgravde presscontainere og mindre og miljøvennlige tilbringerkjøretøy som henter avfall og bringer det til disse. Mindre kjøretøy er gunstig, da disse kommer bedre til i trange gater.

Risør sentrum har relativt få og små områder med grønnstruktur og lekeareal. Det vil derfor være viktig at disse områdene opprettholdes og ikke forringes. Avfallsanlegg, også de nedgravde, kan føre til noe lukt. Vi mener derfor at en må søke å unngå å plassere anleggene i solrike områder eller i nærheten av oppholds- og lekeareal. Vi minner om at ved omdisponering av areal som er i bruk til lek skal det skaffes erstatningsareal.

Klimatilpasning

I oppstartsmeldingen viser kommunen til at det kan bli aktuelt med noe fortetting innenfor planavgrensningen, og vi vil derfor minne om at ny Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning er under utarbeidelse. Planretningslinjen var på høring til desember 2017, og sier bl.a. at det ved planlegging av nye områder for utbygging, fortetting og transformasjon, skal vurderes hvordan hensynet til et endret klima kan ivaretas.

I forslaget til SPR heter det bl.a.:

«Arealer som vurderes tatt i bruk til utbyggingsformål kan være utsatt for farer, som for eksempel flom og skred. For å kunne forebygge tap av liv, helse, kritisk infrastruktur og andre materielle verdier er det nødvendig at det, gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser tidlig i planprosessen, vurderes om klimaendringer gir endret risiko og sårbarhet for slike hendelser. Ved planlegging av nye områder for utbygging, fortetting og transformasjon, skal det vurderes hvordan hensynet til et endret klima kan ivaretas. Det bør legges vekt på gode helhetlige løsninger, som også kan bidra til økt kvalitet i uteområder. Planer skal ta hensyn til behovet for åpne vannveier, overordnede blågrønne strukturer, og forsvarlig overvannshåndtering. Naturbaserte løsninger, eksisterende (våtmarker, naturlige bekker mv.) eller nye (grønne tak og

vegger, kunstige bekker og basseng mv.) bør vurderes. Dersom andre løsninger velges, skal det begrunnes hvorfor naturbaserte løsninger er valgt bort».

På tross av at retningslinjen ennå ikke er endelig, anbefaler Fylkesmannen at kommunen tilnærmer seg denne utfordringen i tråd med retningslinjen. Når det gjelder overvann anbefaler Fylkesmannen at det utarbeides en oversikt over avrenningslinjer for overvann internt i planområdet og kartlegger eventuelle områder som vil kunne være sårbare for skader fra overvann. Vi råder også kommunen til å sette tydelige bestemmelser i reguleringsplanen som sikrer tilfredsstillende overvannshåndtering ved utbygging.

Fylkesmannen minner også om «Klimaprofil Agder 2100» som tydelig understreker at intense nedbørperioder vil forekomme hyppigere og kraftigere i årene som kommer. Dette gir store utfordringer i tettbygde strøk med mye tette flater. Fylkesmannen anbefaler at klimaframskrivningene fra klimaprofilen legges til grunn som dimensjonerende for overvannshåndteringen i Risør kommune. «Klimaprofil Agder 2100» finnes her:

<https://klimaservicesenter.no/faces/desktop/article.xhtml?uri=klimaservicesenteret%2Fklimaprofiler%2Fklimaprofil-agder>

Samfunnssikkerhet og beredskap

Ved utarbeiding av planer for utbygging skal kommunen påse at det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse for planområdet, jf. pbl. § 4-3. Klimaendringer/klimatilpasning skal også belyses i analysen. I denne sammenheng vises bl.a. til www.klimatilpasning.no. En oppsummering av ROS-analysen skal inngå i planbeskrivelsen. Tiltak for å hindre eller begrense uønskede hendelser må tas inn i planen som arealformål, hensynssoner eller generelle bestemmelser jf. pbl. §§ 11-7 til 11-10 og §§ 12-5 til 12-7. Vi minner om at areal bare kan bygges ut dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, jf. pbl. § 28-1.

Med hilsen

Thomas C. Kiland-Langeland(e.f)
fagdirektør

Ellen Synnøve Paust
senioringeniør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler:Ellen Synnøve Paust, tf: 38 17 62 09

Kopi til:

Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Statens vegvesen, Region Sør	Postboks 723 Stoa	4808	ARENDAL